

Megjelenik hetenként kétszer
szombaton és szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaújhely
(Vármegyeház II. udv)

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP

Működési ár:
Negyedévre . . . 2 pengő
Hirdetések:
négyzetcentiméterenként.
Nyílttér
soroként 20 fillér

Telefon:
M. T. I. Kirendeltség és szerkesztőség, kiadóhivatal
109. szám.

FŐSZERKESZTŐ:
Báró MAILLOT NÁNDOR

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. MIZSÁK JÓZSEF

Telefon:
M. T. I. Kirendeltség és szerkesztőség, kiadóhivatal
109. szám.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában,
Amen.

Széchenyi sajtópolitikai eszméi

Dr. Hlatky Endre kitűnő sajtóíró tollából igen tartalmas és értékes tanulmány jelent meg „Széchenyi sajtó politikai eszméi a Hítel-ben” cím alatt; e tanulmányból — amely talán a sajtótörvény reformjának napirendjén levő kérdéséhez is fűződik — idézzük a következő részletet:

Széchenyit, mint minden másban is, sajtópolitikai álláspontjában nagy erkölcsi emelkedettség, erényre törekvés és a gentleman férfias becsületessége jellemzi. Álláspontjának alapelvei ideálisak. Az ideálokhoz vezető uton egyenes irányban kíván haladni, ebbe tereli honfitársait. Számol a realitásokkal, de ezeknek pillanatnyilag sikert ígérő esetleges immoralitásaért soha nem akar eltérni ettől az uttól s e balépéstől mást is óva int.

Tisztult lelkivilága elismeri, természetesen és mindenek fölé helyezi a szó *mentségét*, amely meggyőződésével egész sajtópolitikai álláspontját ideális alapra építi.

A közvélemény politikája ugyanis — ha nem is kizárólag, de leginkább — a szó, a szavak politikája. A közvélemény szavak, elhangzott, vagy írott szavak befolyása alatt alakul és változik, nyilvánkozása is inkább szavakban történik. Amikor tehát, Széchenyi a szó szentségét politikai elvként hirdeti, a legmagasabbra helyezi egész politikai, tehát sajtópolitikai álláspontját is.

A jelenkor gyakorlati sajtópolitikusa tudja, hogy munkakörében számtalan csellel, fondorlattal, gáncsvetéssel, erkölcsstelséggel és bűnös mesterkedéssel kell megküzdenie. Tudja azt is, hogy

ezek ellen gyakran, hasonló eszközökkel kell védekeznie és hasonló fegyvereket kell adnia a sajtótaktikai egységek kezébe. A védekezés során azonban e mesterkedéseknek határt szab a szó szentsége. Amelyik fél e határt átlépi, oly taktikai hibát követ el, amely egyszer megbosszulja magát és amely ellen késői bánat nem segít. Tudja azt is a sajtópolitikus, hogy fokozottan meg kell tartania a határt az *állam szerveinek megnyilatkozásánál*, vagyis a törvényben, az államfő s a kormány, valamint a hatóságok rendelkezéseiben és kijelentéseiben, ezenkívül — elvben mindenestre — az u. n. félhivatalos közléseknél is.

A *Hítel*-ben a szó szentségének ideáljáról ekként szól Széchenyi István:

— A szó szentsége azon bíró, mely uralkodó és népközt ítél s ha egyszer megsemmisül, hiába szól a törvény s minden társasági rend és szerencsének vége. A szó szentsége uralkodóban az, ami Istenben a legszentebb tökéletesség: az örökkévaló legfőbb igazság és valamint vallás és hit a legvadabb embert is összekapcsolja a Mindenhatóval, szintugy köti hűség és engedelmség a polgárt igaz urához. S nem valódi szón alapul-e házások közt a szerencse? Mert mi becse van olyan szükségnek, melyet őrznie kell? S nem igazság tart-e elválatlanul barátot barátához s hazafiakat, akár mily magas, vagy alacsony helyzetűek legyenek is, egymáshoz?

De ehhez a gondolathoz mindjárt hozzátesszi Széchenyi a következőket:

— Mindezen szép tulajdonoknak nincs-e mélyebb forrása s honnan származnak? *Polgári erényből*. S ime már megint mélyebbre ereszkedtünk! Nem teszik most már hegyek meredeki, folyók mélyeségei, tengerek szélessége, várak erőssége a haza valódi erejét s bátorságát. Nem teszi azt az alkotmányok szabadabb vagy függőbb léte; az most

már csupán azon emberektől függ, kik az országot lakják. Bár mi szerencsétlen helyzetű legyen is az ország, bármily láncok által legyen is lebilincselve a nemzet, előbb-utóbb mégis szabadabb létre viv, ha lakosaiban a polgári erény tiszta vére buzog. S viszont, akár milyen boldog fekvésű legyen is egy ország, bár mily szabadságokkal birjanak is lakosi, lassan-lassan még is rabigába görbed, ha romlott az erkölcs s polgári erény nem fénylik többé!

Ezekből az utóbb idézett szavakból két tanuláshoz és két tény bizonyítékához jutunk.

Egyrészt ugyanis, ha a szó szentségének mélyebb forrása a polgári erény, úgy az *okos és helyes sajtópolitika* tehát

már csak saját érdekében is *polgári erényre kell hogy neveljen*, mert ha nem ezt teszi, elveti saját alapját. Ezt az elvet alkalmazza Széchenyi, amikor a Hítel-t a „polgári erény s nemzetiség védangyali”-nak, mint a dedikáció mondja: „Honnunk szebb-lelkű asszonyinak” ajánlja, mondván: „Ti vizitek karjaitokon életbe a kised nevelőket és jó polgárrá nevelitek, a ti nemes tekintetekből szi a férfi lelki erőt és elszánt bátorságot.”

Másrészt viszont a sajtó életében is igaz, hogy a romlott erkölcs rabigához visz. A korlátozott sajtószabadság ellen nincs erősebb és hatékonyabb érv, mint a sajtó jó erkölce. A *sajtószabadság vesztét* pedig a *bűnös sajtó* teszi természetessé.

A közigazgatási bizottság ülése

Zemplénavármegye Közigazgatási Bizottsága hétfőn délelőtt tartotta Széll József főispán elnöklete alatt március havi rendes ülést.

Bernáth Aladár alispán jelentéséből kitűnőleg a múlt hó folyamán az Egyesült Államokba 4, Kanadába 27, Egyiptom és Palesztinába 1—1, más államokba 55 új utlevél állított ki, míg 81 régi utlevél érvényessége meghosszabbított. — A lakosság egészségi állapota a járási főszolgabírák és Sátoraljaújhely r. t. város polgármesterének jelentése szerint február hó folyamán rosszabbodott. Az influenza megbetegedések egyes helyeken járvány-szerűen léptek fel, szerencsére azonban a súlyos és szövődményes esetek száma a vármegyében kevés volt.

Az előadók jelentéseiből nagy érdeklődést keltett lovag *Frazanely* Zoltán gazdasági felügyelő jelentése, amelyből kitűnik, hogy a hosszantartó tél az őszi vetéseket igen megviselte, sőt egyes helyeken ki is pusztította. Egyes gazdaságokban végzett kísérletekből az állapítható meg, hogy több helyen a vetésekben 40—50, sőt 100 százalék a fagykár. A hideg a tavaszi munkálatokat késlelteti és így nem nagy megnyugvással

tekinthetünk a gazdasági év elé.

Janka Károly szólott hozzá a jelentéshez és rámutatott arra, hogy a Bodrogekőzön, ahol a termőföldek 20—25%-át burgonyatermesztésre használják, a burgonyában 60—70% a fagykár. Indítványozta, hogy forduljon a bizottság a földmivélsügyi miniszterhez burgonyavetőmag beszerzési kölcsönért.

Dr. báró Waldbott Frigyes szólott hozzá az indítványhoz. Pénzt nem lehet elvetni, — mondotta. A gazdaközönség a költséges bekebelezésektől irtózik és az is egyik oka annak, hogy helyesebbnek tartja, ha természetben, kellő időbeni szállításra burgonyavetőmagot kérnek. A gabonane-műekre vonatkozólag az a megállapítása, hogy Sátoraljaújhely határában a kötött talaju földeken nem sok fagykár lehet és így csak a laza talaju helyeken van nagyobb kár. Nagy általánosságban a kárt 20—25 százalékra teszi.

Széll József főispánnak a gazdasági felügyelőhöz intézett kérdése után a közigazgatási bizottság úgy határozott, hogy a nagy burgonyafagykárokról való tekintettel a földmivélsügyi miniszterrel a gazdaságok részére burgonyavetőmagot kér.

Egyes szám ára 10 fillér

A városi építkezések tulkiadásairól

Miből állhatnak elő
a tulkiadások?

Kérészy Gyula ny. városi főmérnök
véleménye

Sátorajauhely közönsége körében napról-napra riasztó hírek kelnek szárnyra azokról az igen nagy összegű tulkiadásokról, melyek az előirányzott építkezési költségekkel szemben fölmerülnek most, mikor az építkezések már szinte befejezést nyertek.

A városi képviselőtestületi tagok s a legközelebből érdekelt adózó közönség körében állandó aggodalmas megbeszélés tárgyát képezik ezek a súlyosan nagy összegű építkezési tulkiadások és szinte riasztólag hatott a közönségre a Felsőmagyarországi Hírlap legutóbbi számában megjelent az a közlés, mely az új villanytelep építési költségeit az előirányzott 13 milliárdtal szemben a tulkiadásokkal 20 milliárdra értékeli.

Tagadhatatlanul a legnagyobb nyugtalanságot támasztja ez a közönség körében, az ellenőrizhetetlen híresztelések nyomán valóságos rémhírek fakadnak föl a Közművek válságos helyzetéről s ma már olyasmiket is hallani, hogy a város kényszerítve leend az új telepet a Trösztnek, mely erre vár, eladni.

A város és a Közművek vezetősége bizonyára módot fog találni arra, hogy az e kérdés körül támadt nagymérvű nyugtalanságot a helyzet őszinte feltárással levezesse, közérdekből azonban már most szükségét láttuk annak, hogy a kérdésben városunk egyik legelső szakértőjéhez, Kérészy Gyula ny. városi főmérnökhöz forduljunk a tulkiadások okai tekintetében szakvéleményért s erre a város ny. főmérnökét annál is inkább illetékesnek tartottuk, mert nagy tudása, tapasztalatai — szakmájában országosan elismert nevet szereztek neki.

Kérészy Gyula főmérnök alább következő véleményében ezuttal az eddigi építkezéseknél felmerült tulkiadásokra s a vágóhid tervezett építésére terjeszkedett ki, hogy legközelebb a Közműveket érdeklő és egyéb közérdeklő dolgokat világítson meg.

— Nagyobb kiterjedésű építkezéseknél — mondotta Kérészy főmérnök tudósítónknak — tulkiadások felmerülhetnek előre nem látható körülmények folytán, mint pld. alapozási nehézségek, a talaj hordképességének elégtelen volta, sziklák, esetleg régi épületmaradványok vagy talajvíz előfordulása, időjárási rendellenességek, anyagbeszerzési, szállítási, munkáltatási akadályok, vagyis általában vismajor eseteiben.

— A szóban forgó építkezéseknél ilyenek nem igen fordulhattak

elő, mert azok megbízható talajon épültek s az építkezés ideje alatt a szállítási és munkáltatási viszonyokban olyan fokú rendellenességek fel nem léptek, melyek jelentékeny pótmunkákat vagy károkat okozhattak volna. Hogy az építkezések mégis csak jelentékeny kiadási többlettel voltak befejezhetők, annak oka csakis abban kereshető, hogy az építkezések a tervek végleges megállapítása, kellő részletes kidolgozása s a kivitel kellő gondos előkészítése nélkül vétettek munkába. Ilyen eljárás mellett még csak megközelítőleg sem lehet előre látni, hogy az építkezés folyamán micsoda késedelmek, változtatások és pótmunkák s ezek folytán mily mérvű többletkiadások fognak felmerülni. Ilyen eljárások egyéb bajokat is gyakran okoznak, u. m. stiláris és elrendezési, beosztási hibákat. Ugy tudom, hogy a Vörös Ökör építkezésénél már az alapozási munkákat is akadályozta és késleltette a részletes tervek hiánya s ugy ennél, mint az elektromos műnél is az építkezés folyamán lényeges változtatások történtek.

— Hogy kellő előkészítés mellett jelentékeny tulkiadások fel nem merülhetnek, arra bizonyosággal felhozhatom vízműtelepünket, mely — 800.000 arany koronát jóval meghaladó — építkezés kifogástalan végrehajtása 3% körüli tulkiadást eredményezett, pedig ez az építkezés — természeténél fogva — igen sok eshetőségnek volt alávetve, mert a főnyomócsöveknek a Ronyva alatti átvezetései, a szivattyutelep vizsine alatti mélységben történt alapozása, a csőhálózatnál előfordult jelentékeny kiterjedésű sziklás talajba való csőfektetés stb. mind megannyi eshetőség volt előre nem látható pótmunkákra és többletkiadásokra.

— Másik példa a tiszafüredi belvízszivattyutelep építése, melynek ellenőrzését az Alsószabolcsi Tiszai Armentesítő Társulat 1927-ben rám bízta. Mivel a munkálatok kiadása itt a kivitel részleteinek pontos kidolgozása nélkül történt, a munka megkezdésekor azt a javaslatot tettem, hogy a munka továbbfolytatása előtt készítsük elő a mindenre kiterjedő részletes terveket és létesítsünk a vállalkozóval új, részletes megállapodást. E javaslatom elfogadásának az lőn az eredménye, hogy a végleges számolás 0.2% megtakarítást mutat, pedig ennek a munkának lényeges részei homokban és víz alatt készültek cölöpözéssel, szádfalazással, melyek minden építkezésnél a legtöbb előre nem látható munkát okoznak.

— Ugy tudom azonban, hogy a város előjáróságát sürgősségi okok kényszerítették, hogy a munkálatokat végrehajtsák, mielőtt a szükséges előkészületeket a leg-tökéletesebben megtehette volna.

— A vágóhid szőnyegre került kérdéséről illetőleg kétségtelen az, hogy az jelen állapotában a köz-

egészségügyi követelményeknek meg nem felel, de új vágóhid építésénél közérdekből megengedhetetlennek tartanám és nem látnék rá mentséget, ha ismét a leg-gondosabb előkészítés nélkül kezdenék meg az építkezést.

— Nem akarom Pató Pál ur módjára halogatni ennek az égető kérdésnek a megoldását azzal, hogy ha évtizedeken keresztül nem keletkezett baj ennek a veszélyes állapotnak a türesemből, akkor remélhetjük, hogy a kellő előkészítéshez szükséges 1—2 hónap alatt sem történik nagyobb baj. Azonban mégis meggondolandónak tartom, hogy nem volna-e ma az új vágóhid építésének kérdése helyes előrelátással elodázandó s nem volna-e helyes a jelenlegi vágóhidat ideiglenesen a mai viszonyoknak megfelelő kisebb jégyárral és hűtővel felszerelve rend-behozni? Mai elszigettségében ugyanis városunknak lassan el kellene kétélyem vannak, hogy ha — amiben minden magyarnak feltétlenül hinnie kell — a viszonyok javunkra megváltoznak, nem lesz-e szükséges egy új vágóhidat nagyobb keretekben létesíteni, mint aminőre ma szükségünk volna, sőt azt is kétkem, hogy erre a célra a jelenlegi vágóhidi telek elhelyezésénél, kiterjedésénél és alakjánál fogva elegendő, megfelelő és célszerű volna?

— Mindezekre tekintettel ismételtelen hangsúlyoznom kell a kérdés beható tanulmányozásának s ennek megtörténte után az építkezési munkák részletes tervei s a kivitel leggondosabb elkészítésének szükségességét.

— Nem tartom lehetőnek, hogy a város műszaki tanácsosa a nagy építkezések elszámolásai és egyéb elfoglaltsága mellett rövid időn belül kellő időt és erőt fordíthatna ennek a kérdésnek helyes és teljes megoldására, azért indokoltnak látnám, ha ennek az ügynek előkészítésével — külön szakértő bevonásával — egy ad hoc bizottság bizatnék meg.

Hegyközségeinkhez!

Hegyaljánk azon jelentékenyebb bortermelő községeiben, melyekben január és február folyamán hegyközségi alakuló gyűlések zajlottak le, nagyon sok kisebb-nagyobb birtokos előtt volt alkalom ezidőszertint legnagyobb bajunkat (t. i. hogy horainkat nem tudjuk eladni, vagy csak nagyon olcsóért) tárgyalni s több helyen kifejtettem, hogy a világforgalomban nagyon mélyre csuszott borárakat csakis azzal lehetünk képesek ellensúlyozni, ha többet és amellet jobbat is fogunk termelni, mert csaknem ugyanazon termelési költséggel, ha néhány hektóval többet sikerült szűrnünk, úgy az ekként nyert nagyobb termés mellett az alacsony vételár

dacára is érhetünk el tiszta jövedelmet.

Az olcsóbb termelés tehát ne jelentse azt, hogy a napszámot szorítsuk le, mert ha az egy holdra felhasznált évi, mondjuk 100 napszám mindenikéből le is vonnánk attól a hosszú télen át elnyomorgott napszámától 10—20 filléret, ez csak 10—12 pengőt jelentene; míg ha egy holdon csak 1—2 hl.-rel sikerül is többet termelnünk, annak értéke 80—100 pengőt tehet ki.

A többet termelhetésnek első feltétele, persze, hogy minél kevesebb legyen a hiányunk, mert hiszen a tőke nélküli pusztá karóu fűrtök sohasem lesznek, miért is mielőbb termő és pedig biztosan termő, tehát nem rugós és madárkás fűrtöket hozó tőkékkel kell pótolnunk.

Ez máról holnapra bizony nem fog menni, mert most úgy a gyökere ripáriához, mint a kész oltványokhoz a múlt évi gyilkos szárazság következtében nehezen lehet hozzájutni.

Mivel pedig a téli kemény fagyok sokfelé erősen megrontották a termőrégyeket, ezért a meglevő tőkék idei termése is bizonytalanná vált.

Nagyon szükséges tehát lelkiismeretesen megvizsgáltatni úgy a befedett, mint különösen a be nem fedett szőlőket s a működésnek induló hegyközségi vezetőségek első ténykedéséhez első sorban annak megállapítása tartoznék, hogy a határban mely dűlők azok, melyekben erősebb, avagy melyekben gyengébb a fagykár, hogy azután az érdekelt birtokosok alkalmas módon lennének figyelmeztetve a megfelelő metszésre. A maholnap meginduló metszést u. i. ha a megszokott módon végeztetjük, vagyis meg-hagyjuk pld. a négy 2—3 rügyes csapot s közben töben lemetszük a másik négy vesszőt, úgy megtörténhet, hogy éppen az el nem fagyott rügyeket metszettük le s meghagytuk a romlottakat. Minden rügyet nem lehet megvizsgáltatni, hogy jó-e vagy rossz s ezért mi most pld. 2—3 rügyes csapokra előmetszettük tőinket, de a végleges metszést majd csak akkor végezzük, ha a fakadásnak induló rügyek biztosan láthatók lesznek, amikor azokat, de még inkább a már ugynevezett zöldmetszésekora a fűrtökkel fakadókat fogjuk meghagyni.

Megjegyzem, hogy ezen eljárásra csak azon szőlőrészekre lesz szükség, ahol jelentékenyebb fagykár észlelhető, mert különben az alábbiakra való tekintetből inkább mellőzzük ezen előmetszést.

Egyik tulságosan esős májusban ugyanis megesett velünk, hogy egyik táblánkban jó két hétig nem tudtunk metszeni, ahol azután ezalatt fél méternél is hosszabbra nőttek az összes meghagytott csa-

A városi építkezések tulkiadásairól

Miből állhatnak elő a tulkiadások?

Kérészy Gyula ny. városi főmérnök véleménye

Sátoraljauhely közönsége körében napról-napra riasztó hírek kelnek szárnyra azokról az igen nagy összegű tulkiadásokról, melyek az előirányzott építkezési költségekkel szemben fölmerülnek most, mikor az építkezések már szinte befejezést nyertek.

A városi képviselőtestületi tagok s a legközelebről érdekelt adózó közönség körében állandó aggodalmas megbeszélés tárgyát képezik ezek a súlyosan nagy összegű építkezési tulkiadások és szinte riasztólag hatott a közönségre a Felsőmagyarországi Hírlap legutóbbi számában megjelent az a közlés, mely az új villanytelep építési költségeit az előirányzott 13 milliárdal szemben a tulkiadásokkal 20 milliárdra értékeli.

Tagadhatatlanul a legnagyobb nyugtalanságot támasztja ez a közönség körében, az ellenőrizhetetlen híresztelések nyomán valóságos rémhírek fakadnak föl a Közművek válságos helyzetéről s ma már olyasmiket is hallani, hogy a város kényszerítve leend az új telepet a Trösztnek, mely erre vár, eladni.

A város és a Közművek vezetősége bizonyára módot fog találni arra, hogy az e kérdés körül támadt nagymérvű nyugtalanságot a helyzet őszinte feltárásával levezesse, közérdekből azonban már most szükségét láttuk annak, hogy a kérdésben városunk egyik legelső szakértőjéhez, Kérészy Gyula ny. városi főmérnökhöz forduljunk a tulkiadások okai tekintetében szakvéleményért s erre a város ny. főmérnökét annál is inkább illetékesnek tartottuk, mert nagy tudása, tapasztalatai — szakmájában országosan elismert nevet szereztek neki.

Kérészy Gyula főmérnök alább következő véleményében ezuttal az eddigi építkezéseknél felmerült tulkiadásokra s a vágóhid tervezett építésére terjeszkedett ki, hogy legközelebb a Közműveket érdeklő és egyéb közérdeklő dolgokat világitson meg.

— Nagyobb kiterjedésű építkezéseknél — mondotta Kérészy főmérnök tudósítónknak — tulkiadások felmerülhetnek előre nem látható körülmények folytán, mint pld. alapozási nehézségek, a talaj hordképességének elégtelen volta, sziklák, esetleg régi épületmaradványok vagy talajvíz előfordulása, időjárási rendellenességek, anyagbeszerzési, szállítási, munkáltatási akadályok, vagyis általában vismajor eseteiben.

— A szóban forgó építkezéseknél ilyenek nem igen fordulhattak

elő, mert azok megbízható talajon épültek s az építkezés ideje alatt a szállítási és munkáltatási viszonyokban olyan foku rendellenességek fel nem léptek, melyek jelentékeny pótmunkákat vagy károkat okozhattak volna. Hogy az építkezések mégis csak jelentékeny kiadási többlettel voltak befejezhetőek, annak oka csakis abban kereshető, hogy az építkezések a tervek végleges megállapítása, kellő részletes kidolgozása s a kivitel kellő gondos előkészítése nélkül vétettek munkába. Ilyen eljárás mellett még csak megközelítőleg sem lehet előre látni, hogy az építkezés folyamán micsoda késedelmek, változtatások és pótmunkák s ezek folytán mily mérvű többletkiadások fognak felmerülni. Ilyen eljárások egyéb bajokat is gyakran okoznak, u. m. stiláris és elrendezési, beosztási hibákat. Ugy tudom, hogy a Vörös Ökör építkezésénél már az alapozási munkákat is akadályozta és késleltette a részletes tervek hiánya s ugy ennél, mint az elektromos műnél is az építkezés folyamán lényeges változtatások történtek.

— Hogy kellő előkészítés mellett jelentékeny tulkiadások fel nem merülhetnek, arra bizonyággal felhozhatom vízműtelepünket, mely — 800.000 arany koronát jóval meghaladó — építkezés kifogástalan végrehajtása 3% körüli tulkiadást eredményezett, pedig ez az építkezés — természeténél fogva — igen sok eshetőségek volt alávetve, mert a főnyomócsöveknek a Ronyva alatti átvezetései, a szivattyutelep vízszintje alatti mélységben történt alapozása, a csőhálózatnál előfordult jelentékeny kiterjedésű sziklás talajba való csőfektetés stb. mind megannyi eshetőség volt előre nem látható pótmunkákra és többletkiadásokra.

— Másik példa a tiszafüredi belvízszivattyutelep építése, melynek ellenőrzését az Alsószabolcsi Tiszai Armentesítő Társulat 1927-ben rám bízta. Mivel a munkálatok kiadása itt a kivitel részleteinek pontos kidolgozása nélkül történt, a munka megkezdésekor azt a javaslatot tettem, hogy a munka továbbfolytatása előtt készítsük elő a mindenre kiterjedő részletes terveket és létesítsünk a vállalkozóval új, részletes megállapodást. E javaslatom elfogadásánál az én eredménye, hogy a végelszámolás 0.2% megtakarítást mutat, pedig ennek a munkának lényeges részei homokban és víz alatt készültek cölöpözéssel, szádfalazással, melyek minden építkezésnél a legtöbb előre nem látható munkát okoznak.

— Ugy tudom azonban, hogy a város előjáróságát sürgősségi okok kényszerítették, hogy a munkálatokat végrehajtsák, mielőtt a szükséges előkészületeket a leg-tökéletesebben megtehette volna.

— A vágóhid szőnyegre került kérdéséről illetőleg kétségtelen az, hogy az jelen állapotában a köz-

egészségügyi követelményeknek meg nem felel, de új vágóhid építésénél közérdekből megengedhetetlennek tartanám és nem látnék rá mentséget, ha ismét a leg-gondosabb előkészítés nélkül kezdenék meg az építkezést.

— Nem akarom Pató Pál ur módjára halogatni ennek az égető kérdésnek a megoldását azzal, hogy ha évtizedeken keresztül nem keletkezett baj ennek a veszélyes állapotnak a türéséből, akkor remélhetjük, hogy a kellő előkészítéshez szükséges 1—2 hónap alatt sem történik nagyobb baj. Azonban mégis meggondolandónak tartom, hogy nem volna-e ma az új vágóhid építésének kérdése helyes előrelátással elodázandó s nem volna-e helyes a jelenlegi vágóhidat ideiglenesen a mai viszonyoknak megfelelő kisebb jégglyárral és hűtővel felszerelve rendbehozni? Mai elszigettségében ugyanis városunknak lassan el kellene pusztulnia. Az iránt pedig erős kételyeim vannak, hogy ha — amiben minden magyarnak feltétlenül hinnie kell — a viszonyok javunkra megváltoznak, nem lesz-e szükséges egy új vágóhidat nagyobb keretekben létesíteni, mint aminőre ma szükségünk volna, sőt azt is kétkeltem, hogy erre a célra a jelenlegi vágóhídi telek elhelyezésénél, kiterjedésénél és alakjánál fogva elegendő, megfelelő és célszerű volna?

— Mindezekre tekintettel ismételt hangsúlyoznom kell a kérdés beható tanulmányozásának s ennek megtörténte után az építkezési munkák részletes tervei s a kivitel leggondosabb elkészítésének szükségességét.

— Nem tartom lehetőnek, hogy a város műszaki tanácsosa a nagy építkezések elszámolásai és egyéb elfoglaltsága mellett rövid időn belül kellő időt és erőt fordíthatna ennek a kérdésnek helyes és teljes megoldására, azért indokoltnak látom, ha ennek az ügynek előkészítésével — külön szakértő bevonásával — egy ad hoc bizottság bízhatnék meg.

Hegyközségeinkhez!

Hegyaljánk azon jelentékenyebb bortermelő községeiben, melyekben január és február folyamán hegyközségi alakuló gyűlések zajlottak le, nagyon sok kisebb-nagyobb birtokos előtt volt alkalom az időszerűtől legnagyobb bajunkat (t. i. hogy horainkat nem tudjuk eladni, vagy csak nagyon olcsóért) tárgyalni s több helyen kifejtettem, hogy a viláfgalomban nagyon mélyre csuszott borárakat csakis azzal lehetünk képesek ellensúlyozni, ha többet és amellet jobbat is fogunk termelni, mert csaknem ugyanazon termelési költséggel, ha néhány hektóval többet sikerült szűrnünk, úgy az ekként nyert nagyobb termés mellett az alacsony vételár

dacára is érhetünk el tiszta jövedelmet.

Az olcsóbb termelés tehát ne jelentse azt, hogy a napszámot szorítsuk le, mert ha az egy holdra felhasznált évi, mondjuk 100 napszám mindenikéből le is vonnánk attól a hosszú télen át elnyomorgott napszámától 10—20 filléret, ez csak 10—12 pengőt jelentene; míg ha egy holdon csak 1—2 hl.-rel sikerül is többet termelnünk, annak értéke 80—100 pengőt tehet ki.

A többet termelhetésnek első feltétele, persze, hogy minél kevesebb legyen a hiányunk, mert hiszen a tőke nélküli pusztá karóu fűrtők sohasem lesznek, miért is mielőbb termő és pedig biztosan termő, tehát nem rugós és madárkás fűrtöket hozó tőkékkel kell pótolnunk.

Ez máról holnapra bizony nem fog menni, mert most úgy a gyökerecs ripáriához, mint a kész oltványokhoz a múlt évi gyilkos szárazság következtében nehezen lehet hozzájutni.

Mivel pedig a téli kemény fagyok sokfelé erősen megrontották a termőrugyeket, ezért a meglevő tőkénk idei termése is bizonytalanra vált.

Nagyon szükséges tehát lelkiismeretesen megvizsgáltatni úgy a befedett, mint különösen a be nem fedett szőlőket s a működésnek induló hegyközségi vezetőségek első ténykedéséhez első sorban annak megállapítása tartoznék, hogy a határban mely dűlők azok, melyekben erősebb, avagy melyekben gyengébb a fagykár, hogy azután az érdekelt birtokosok alkalmas módon lennének figyelmeztetve a megfelelő metszésre. A maholnap meginduló metszést u. i. ha a megszokott módon végeztetjük, vagyis meghagyjuk pld. a négy 2—3 rügyes csapat s közben töben lemetszük a másik négy vesszőt, úgy megtörténhet, hogy éppen az el nem fagyott rügyeket metszettük le s meghagytuk a romlottakat. Minden rügyet nem lehet megvizsgáltatni, hogy jó-e vagy rossz s ezért mi most pld. 2—3 rügyes csapatokra előmetszettük tőinket, de a végleges metszést majd csak akkor végezzük, ha a fakadásnak induló rügyek biztosan láthatók lesznek, amikor azokat, de még inkább a már ugynevezett zöldmetszéskor a fűrtökkel fakadókat fogjuk meghagyni.

Megjegyzem, hogy ezen eljárásra csak azon szőlőrészekre lesz szükség, ahol jelentékenyebb fagykár észlelhető, mert különben az alábbiakra való tekintetből inkább mellőzzük ezen előmetszést.

Egyik tulságosan esős májusban ugyanis megesett velünk, hogy egyik táblánkban jó két hétig nem tudtunk metszeni, ahol azután ezalatt fél méternél is hosszabbra nőttek az összes meghagyott csa-

pok hajtásai, ami természetesen nem kívánatos.

Az esetleges későbbi tavaszi fagyokra gondolva azután, amelyek az utóbbi években ugyancsak garázdálkodni, igen jó lesz előkészülnünk a védekezésre és pedig a csaknem biztosra vehető Guttermuth-féle papirkupokkal való letakargatás bevezetésére, melynek leírását a Borászati Lapok 8. száma közölte, jelezvén, hogy úgy kell a karóra huzva a tőke felé helyezni a papírsüveget, hogy annak alsó széle egy helyen ne érintkezék a földdel és a felső része se zárjon, hanem alul felül be- és ki mehessen rajta a levegő, amikor is az állandó légjárás védi meg hajtásainkat még 4-5 fokos hidegben is! Ajánlom tehát a hegyközségek vezetőségeinek, hogy ennek a védekezésnek birtokos-társai között csináljanak egy kis propagandát és a veszélyesebb helyeken ugyanezett fagyfészekben próbálják ki.

Következnek ezután s ugyanazon időtájjában az első permetezés is, ha ugyan már „vakon” még előbb el nem végezték volna, amit minden olyan dűlőben, ahol tavaly és harmadéve erősebb infekciók voltak, nagyon kívánatosnak tartok. Nem lehet elégszer ajánlani és hangsúlyozni a minél korábbi permetezéseket, amikor még csak arasznyiak a hajtások. Sajnos gazdáink éppen ezt, nem és nem akarják belátni, elhinni és elfogadni s mindenféleképpen érvelve bizonyítgatják, hogy nagyon ráérnek ha majd karóhegyéig ér a hajtás, amikor már van mit permetezni, csak akkor van értelme, stb., stb. Annyi szomorú tapasztalat és ezzel szemben néhány fényes példa dacára is kitartanak felfogásuk mellett.

Azért tehát a hegyközségek vezetői ismételtelen is hangoztassák a korai permetezés szükségét és előnyeit, nagyon sok termést menthetnek meg a pusztulástól.

Erről és egyebekről még alkalmaslag bővebben.

Tarcal, 1929 március 12.

Hegedűs Sándor
ker. bor. főfelügyelő.

Fix fizetés és jutalékkal

helyben és vidéken
üzletszerzőket keres
a Phönix és Bécsi
Biztosító R. T.

Jelentkezni lehet a sátoraljaujhelyi főügynökségi irodában
Fő ucca 28. szám alatt.

A SINGER VARRÓGÉPEK
mégis A LEGJOBBAK!

H I R E K

A kultuszminiszter

Sárospatakon. Gr. Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter, híven nagyvonalú kulturprogramjához, melybe csonka vármegyénk kulturális haladását és fejlődését is bekapcsolta, valóban hálára készítő nagy figyelmet tanusít kulturális közügyeink iránt. Erre vall már másodszori látogatása, a Kovács-villának gazdasági oktatás, tanítói üdülőház céljaira való megvétele és a sárospataki internátusok építésének nagyarányú állami támogatással való legkedvezőbb megoldása. Hogy mennyire közel fekszik ez utóbb említett ügy is jogos büszkeséggel magunkénak vallott kultuszminiszterünkhöz, mutatja, hogy március hó 20-án újból meglátogatja a Bodrogsági Athént és személyesen vizsgálja meg az internátusok tervezett elhelyezését. A kultuszminiszter látogatása alkalmából Sárospatakra érkeznek dr. Révész Kálmán, a Tiszáninneni Egyházkerület püspöke és Dókus Ernő, az Egyházkerület főgondnoka. A vasutnál Janka Károly főjegyző, Bernáth Aladár és Kiss Ernő igazgatótanácsosok fogadják a minisztert. A villásreggeli után a tanácssteremben Janka Károly egyházkerületi főjegyző és dr. Mátyás Ernő köz-igazgató üdvözlök a minisztert, aki ezt követően az internátusi telkeket szemléli meg. D. u. fél 3 órakor ünnepi ebéd lesz a miniszter tiszteletére, akit érthetően a legnagyobb szeretettel és lelkesedéssel vár Sárospatak közönsége.

— **Személyi hír.** Páyer Ferenc ap. kormányzóí ált. helynök a mai napon tartott püspöki konferenciára Budapestre utazott.

— **Egyházi hír.** Páyer Ferenc ap. kormányzóí ált. helynök Nagy Miklós segédlelkészt Szerencséről a girincsi, Remes Ernő s. lelkészt Abaujszántóról a szerencsi II. kápláni állomásra áthelyezte.

— **Istentisztelet március 15-én.** Március hó 15-én d. e. 9 órakor a róm. kat. plébánia-templomban ünnepélyes istentisztelet fog tartatni.

Az ev. templomban március 15-én délelőtt 9 órakor lesz hazafias istentisztelet.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Zempléni vármegye Törvényhatósági Bizottsága f. hó 21-én délelőtt 11 órai kezdettel tartja tavaszi rendes közgyűlését.

— **Március 15-i ünnepségek.** A Mansz sátoraljaujhelyi csoportja március 14-én este 6 órai kezdettel a vármegyeháza nagytermében tart hazafias ünnepélyt.

A Nemzeti Kaszinó március 15-én d. u. 5 órai kezdettel a városi színházban rendezi ünnepélyét. Az ünnepélyt este serleg-avató társasvacsora követi a Kaszinó helyiségében.

Avárosi felsőkereskedelmi iskola a március 15-i emlékünnepelet d. e. fél 11 órakor a Kossuthszobor előtt, utána pedig az intézetben tartja meg.

A sátoraljaujhelyi reálgimnázium március 15-én d. e. 10 órakor a tornacsarnok helyiségében rendezi hazafias ünnepélyét.

A sárospataki ref. főiskola tanári kara és egyetemes ifjusága március 15-én műsoros délutánt, a Kossuth-emléktábla előtt ünnepélyt és este színelőadással egybekötött táncmulatságot rendez.

— **Alsóberecki, Karcsa, Karos és Pácint bekapcsolják a kisvasut forgalmába.** A kereskedelmi miniszter a Bodrogsági Gazdasági Vasut Sátoraljaujhely—Sárospatak közötti vonalrészének egy pontjából kiágazólag az Alsóberecki, Karos, Karcsa, Pácint községek érintésével Cigánd állomásig és folytatólag Cigánd—Dombrád érintésével a Nyiregyházi vidéki kisvasutak Dombrádig vezető keskeny nyomtávú, illetve motorüzemű önálló üzlethezrendelésben tartandó közforgalmu gazdasági vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **A Mansz márciusi ünnepességét 14-én d. u. 6 órakor tartja a vármegyeháza nagytermében a következő műsorral:** 1. Himnusz. 2. Szaval Boros Ica. 3. Ünnepi beszédet mond dr. Szombathi Béláné. 4. Szaval Olchváry Baba. 5. Petőfi-dalokat énekel Pfau Józsefné. 6. Hiszekegy. Beléptidij nincs. Városunk hazafias közönségét ez uton is meghívja az elnökség.

— **A sátoraljaujhelyi Ref. Egyház közgyűlése a legutóbbi választás során gondnokká:** Egy Ferencet, presbiteri rendes tagokká: dr. Görgey László, Józsa Imre, Páles Sándort, póttagokká pedig Balogh Lajos, Mester Dezső és Pálóczy Bertalant választotta meg. A megválasztottak vasárnap délelőtt a templomban a gyülekezet színe előtt Kiss Ernő esperes kezébe tették le az esküt.

— **Sárospataki műkedvelők estélye.** Szombat este Sárospatak izr. műkedvelő ifjusága az ipartestületi helyiségekben jól sikerült jótékony célú estélyt rendezett. A műsoros előadás első számában Lichtmann Olga műdalok és operaáriakkal hatalmas sikerrel mutatkozott be. Hellinger Andor dr. szavalt, Szilas László zongorán játszott és különösen a Liszt: XII. rapszódiaival tetszett. Nagy sikert aratott Guth Zoltán sátoraljaujhelyi zenetanár. A cég araja c. Női bohózatban Weinberger Böske Amália szerepét kiválóan játszotta meg, méltó partnerei voltak Fisch Irénke, Borger Miklós, Heimlich Sándor, Bein Sándor és Moskovits Miklós dr. Szünet után Lichtmann Ilonka, Guth Zoltán és Szilas László fo-

kozták a sikert. „A motor” című egyfelvonásos bohózat Staub Mancika, Weinberger Böske, Wohl Böske, Heimlich Sándor, Bein Mándor és Hajós Györgynek hozott szép sikert. Hajós György és Borger Illy szellemes konferálása egészítette ki a műsoros előadást, amelyet tánc követett.

— **A sátoraljaujhelyi Ref. Leányegyletet meglátogatta Mándoky Erzsébet országos titkár-nő,** aki szombat este tartott szeretetvendégségen adott értékes tájékoztatót a leányegyletek fejlődéséről és nemes céljairól. — A Leányegyleti Énekkar, leányegyleti tagok és sárospataki ref. hittanhallgatók énekszámokkal és szavallatokkal szerepeltek szép sikerrel.

— **A városi Közművek igazgalósága értesíti a t. áram fogyasztó közönséget,** hogy a világi áramkörbe bekapcsolt villanycsengő reduktorok havi díja 1929 március hó 1-től 50 fillér.

— **Egy ötéves gyermek tűzhalála.** Taktaszada községben súlyos szerencsétlenség történt a közelmúltban. Vadászi Vilmosné ötéves gyermekét felügyelet nélkül hagyta a lakásban s átment a szomszédba, hogy fontosabb ügyeit elintézzék. A gyermek a tűzhöz ment és addig játszott, amíg ruhája tüzet nem fogott. Az ötéves gyermek súlyos égési sebeibe négy nap múlva belehalt. A bíróság a gondatlan anyát súlyos enyhítő körülmények figyelembevételével 8 napi fogházra ítélte, de az ítéletet felfüggesztette.

— **A lakodalmi verekezés folytatása a bíróság előtt.** Tiszakarád községben múlt év nyarán nagy vigalom folyt az egyik lakodalmas háznál. Szilvási László egy társát cigányokkal kísért ki, de Bodrog János gazdalogény táncolni akart és nem engedte a cigányokat. Vége az lett, hogy Bodrog János öklével olyat csapott Szilvási László arcába, hogy súlyos sérülést szenvedett. A bíróság a rabiátus legényt három havi fogházra ítélte.

— **Borhamisítási ítélet.** A tokaji járás főszolgabírája, mint rendőri büntető bíróság kih. 174/1927. sz. jogerőre emelkedett ítéletével Wassermann Ernő tokaji lakost, mert a kezelése és vezetése alatt álló özv. Wassermann Bénéne tulajdonát képező korcsmában 28 % viz hozzáadásával meghamisított bort hozott forgalomba, illetve mért ki a fogyasztók részére, öt napi elzárás mint fő és 100 P pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítélte. Özv. Wassermann Bénéne korcsmatulajdonos pedig, mert a korcsmájában vízzel hamisított bort tartott és a köteles ellenőrzést elmulasztotta, 250 pengő pénzbüntetéssel lett sújta.

— **A cigándi elemi iskolában halálos égési sérülést szenvedett egy kislány.** Megrendítő szerencsétlenség híret

vettük a Bodrogközről. Hadnagy János cigándi elemi iskolai tanító osztályával a tízperces szünet tartama alatt az iskolaudvaron tartózkodott, amikor három fázó gyerek engedélyt kért arra, hogy bemehessenek a terembe. A gyerekek, dacára annak a szigorú utasításnak, amely megtiltja nekik a fűtést, miután ez az iskolaszolga kötelessége, — a kályha körül foglalatostkodtak. Alig néhány perce voltak bent a gyerekek, amikor a tanító hangos sikoltozásokra lett figyelmes. Berohant az osztályba, ahol lángokban állva találta a 8 éves Pap Juliannát. Megragadta a kislányt, kirohant vele az udvarra, ahol a hóban meghempergette és így a tüzet elfojtotta. Pap Julianna azonban olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy 24 óra múlva meghalt, míg a tanító mindkét kezén szenvedett égési sérülést. A szerencsétlenség ügyében megindult

a vizsgálat. — Itt és ebből az alkalomból emlékezünk meg Zemplénvármegye közigazgatási bizottságának azon bölcs és előrelátó intézkedéséről, amellyel a vármegye területén megtiltotta azt, hogy az eddigi rossz szokás szerint a gyerekek takarítsák és fűtsék az iskolákat.

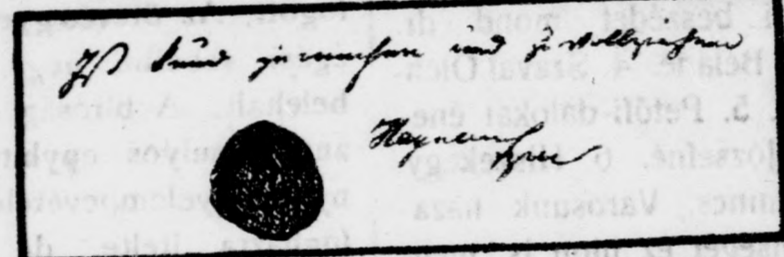
— **Angyalcsinálásért elítélt szülész.** A sátoraljaújhelyi kir. törvényszék Fejes tanácsa pénteken tárgyalta az angyalcsinálással vádolt Veres Andrásné tokaji szülész és Jantek Mária tocsvai leányzó büntetőügyét. A bíróság a tagadásban lévő szülészöt hat heti, a leányt 8 napi fogházra ítélte.

Szép háló, ebédlő és konyha berendezés igen olcsón sürgősen eladó.

Cím a kiadóban.

Hogyan halt meg a 13 ARADI VÉRTANU

A halálos ítélet záradéka:

Eredeti legyzökönyvek a hadbírósi tárgyalásokról; az ítéletek fényképmásolatai; eredeti okmányok és levelek facsimilében

Az eddig soha nyilvánosságra nem került titkos levéltári akták közlését március 15-én kezdja

ÓRAIÚJSÁG

Legszébben fest, tisztít
özv. Rakovszky Sándorné helmfestő
Bercsényi ucca 5. szám

SINGER
Varrógépek
mégis a legjobbak!

KAPHATÓ:
SINGER VARRÓGÉP
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
Sátoraljaújhely
Báróci ucca 10

UTASFORGALMUNK

nagymérvű emelkedése elveink helyességét igazolta. — Elvünk olcsón a legjobbat nyújtani! E lap előfizetőinek támogatását hálásan azzal kívánjuk viszonozni, hogy emelkedő kiadásaink dacára

20⁰-ot

adunk hatóságilag megállapított szobaárainkból.

10⁰-ot

olcsó éttermi árainkból (P. 1.50-es menüt kivéve).

SEMMI

köcsiköltsége nincsen, mert szemben vagyunk a Keleti Pályaudvarral.

Park Nagyszálló

Budapest, VIII. Baross-tér 10

Ha anyagi gondjai vannak, vagy ha jövedelme nem futja mindenre, keresetét

FOKRÓL FOKRA
nővelheti, ha könyveink terjesztésére vállalkozik. Mi ugyanis megtanítjuk, hogyan kell eladni könyveket részletfizetésre. A mi kiadványaink mind márkás, irodalmi művek, amelyeknek terjesztésével tehát tisztességes megélhetést vagy minden esetre szép mellékjövédelmet biztosíthat magának. Még ma írjon díjazottan ismertető nyomtatványokért, amelyeket szívesen megküld a

PALLADIS

könyvosztály
Budapest, V., Alkotmány-u. 4

Mindennemű községi és körjegyzői nyomtatvány könyvnyomdánkban beszerezhető

T. Cim!

A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási-, Termelő- és Értékesítő Szövetkezetének fiókarudájában és a „Vadászkürt” Ping-Pong termében 1929. március hó 18-19. napjain bemutatjuk ruházati osztályunk textiláru-mintagyűjteményét.

Célunk az, hogy az ebben a városban lakó tényleges és nyugállományú köztisztviselők ugyanazokban az előnyökben részesüljenek, mint Budapesten lakó tagjaink.

Ezért:

budapesti versenyképes készpénzárakon és hathavi részletfizetési kedvezményel árusítunk.

Összes női-, férfi- és gyermekruházati cikkeink elsőrendű minőségűek, divatosak és tartósak.

Csakis olyan textil-cikkeket tartunk, amelyek gyári minősége elsőrangú.

Kérjük, tekintse meg mintagyűjteményünket; vételkényszer nincsen.

Tisztelettel

A MAGYAR KÖZTISZTVISELŐK
FOGYASZTÁSI-, TERMELŐ- ÉS
ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE.

Városi Mozi

Március 16-án, szombaton este 6 és 7/9 órákor és vasárnap, március 17-én 4, 6 és 7/9 órákor

A titkok órája

FŐSZEREPLŐ:

POLA NEGRI

Pola Negri egy pincérleány szerepet játszik. Nem a szerep a fontos, hanem amit Pola Negri művészete farag belőle.

KISÉRŐ MŰSOR